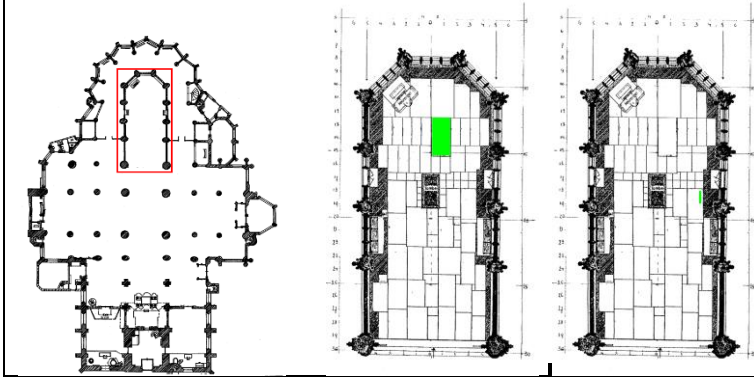

Van der Vaart, inventarisatie grafzerken 1998-2000

ligging: altaarsteen13z01; gedenkplaat 18z05

Van Schevichaven, Grafchriften, Familiewapens en Gilde-Teekens in de S.Stevenskerk, 1893

Kleijntjens, Grafchriften in de Stephanuskerk te Nijmegen (Genealogische en heraldische bladen, 7, 1912)

Muschart, Grafzerken en Grafmonumenten in de Grootte of St. Stevenskerk te Nymegen (Bijdragen en Mededeelingen Gelre 39, 1936)

De Heiden/Lemmens, Grafzerken in de St. Stevenskerk (REGIONAAL ARCHIEF NIJMEGEN 2006-2008)

<http://studiezaal.nijmegen.nl/ran/detail.aspx?xmldescid=2119513768>

ligging: koor

I 886

II 295 x 146

III Een later (vanaf 1608) als grafzerk voor graaf Adolf van Nassau benutte altaarsteen. De steen is herkenbaar aan vier kruisjes op de hoeken en een in het midden.

VII Van Schevichaven, 1900, pag. 75-76.

Van Schevichaven 1901, 1901, p.64.

J. Keulen s.j., Onze Oude St. Stevenskerk in haar roomschen tijd voor 1592, in: *Bijdragen voor de Geschiedenis van Nijmegen ter gelegenheid van het totstandkomen van de uitbreiding van het oude Raadhuis aangeboden aan jong Nijmegen*, Nijmegen 1942, pag 91 (foto).

KOPEREN GEDENKPLAAT VOOR ADOLF VAN NASSAU-SIEGEN

(Geplaat op de zuidelijke koormuur, in de nabijheid van nr. 54)

II 103 x 63,5

III Koperen plaat met bovenaan een wapenschild met het wapen Nassau-Siegen, met drie gekroonde helmen, uit ranken bestaande helmkleden en helmtekens. Daaronder een in de plaat gegraveerd en met zwart email aangezet opschrift.

IV

IN DE MAAND NOVEMBER 1608
WERD ALHIER BEGRAVEN
ADOLF GRAAF VAN NASSAU-SIEGEN
DERDE ZOON VAN JAN GRAAF VAN NASSAU-SIEGEN
EN VAN MAGDALENA VAN WALDECK
OP 22 JARIGE LEEFTIJD GESNEUVELD
IN EEN TREFFEN NABIJ XANTEN
HIJ WAS EEN DER TWAALF HELDEN
UIT HET HUIS VAN NASSAU
DIE IN DEN TACHTIGJARIGEN STRIJD
HUN LEVEN GAVEN VOOR DE VRIJHEID
VAN HET NEDERLANDSCHE VOLK

Rechts in de ranken van de helmkleden:

BROM UTRECHT

V Het wapen gevierendeeld. I: staande leeuw voor een geblokte achtergrond. II: dwarsbalk. IV: 2 lopende leeuwen.

Helmtekens. 1. Een omgewende antieke vlucht; elke vleugel beladen met een zilveren gebogen linker schuinbalk, waarop vijf omgekeerde groene lindebladeren. 2. Een vlucht, elke vleugel beladen met een ronde schijf. 3. Een antieke vlucht, elke vleugel beladen met een gouden schijf.

VI De oorspronkelijke eikenhouten lijst ontbreekt.

VII H.D.J. van Schevichaven, *Tweede vervolg der Kroniek van Nijmegen tot en met den jare 1900*, Nijmegen 1901, p.64. Hij vermeldt daarbij dat graaf Adolf is begraven in grafkelder 886. Dit nummer komt voor op de als zerk gebruikte altaarsteen in het koor van de kerk.

H.D.J. van Schevichaven, *De St. Stephenskerk te Nijmegen*, Nijmegen, 1900, pag. 75-77.

De Gedenkplaat ter eere van Adolf graaf van Nassau in de St. Stephenskerk te Nijmegen, aangebracht 7 Maart 1901, z.pl. z.j., (Nijmegen 1901).

J. Keulen, s.j. Onze oude St. Stevenskerk in haar Roomschen tijd voor 1592, in: *Bijdragen voor de Geschiedenis van Nijmegen ter gelegenheid van het totstandkomen van de uitbreiding van het oude Raadhuis aangeboden aan jong Nijmegen*, Nijmegen 1942, pag. 91 (foto).

De Heiden/Lemmens, Index op de grafregisters van de Stevenskerk (REGIONAAL ARCHIEF NIJMEGEN, 2006-2008)

<http://studiezaal.nijmegen.nl/ran/detail.aspx?xmlidescid=21456800>

886.			
526	Graff Adolff sonder No een sacksteen thien voet lanck 5 voett bredt daerop 7 nie steenen van 1 1/2 vt.		
527	Graef Adolph		
	*Ons K		
	De Heer Comis Winterkamp	13 okt. 1740	
	De Collonel Ekermans	11 nov. 1740	
	Jeanne Rouviere	11 aug. 1747	
	De Heer Prok. Daanen	10 febr. 1750	
	Matis Lul	15 okt. 1751	
	Mons. van Waardenburg	1753	
	De vrouw van Willem van Elsbroeck	5 febr. 1754	
	De Heer N.N. Baron van Appelen (Lui?)tent. onder de Garde du Coer		
	van sijn Hoogheit de Heerz Prins van Oranje	10 mei 1754	
	Meyrouw geboren Maria van Starckenborg huisvrouw van de Heer Rikmeester N.N. van Oobhuysen	21 febr. 1756	
	De weduwe Juffer van Waardenburg	20 okt. 1769	
	De huisvrouw van de Heer Luytenant Cornel Faberhoogh	5 mei 1772	
	J.G. Lamberta van Waardenborg huisvrouw van Monr. Jacob Giesendam	19 mei 1778	
	De huisvrouw van Do. Maliaat	20 juni 1778	
	*Do. Maliaat	22 dec. 1780	
	Hier kunnen nog kinderen in		
	De huisvrouw van de Heer Rikmeester Van der Brugghen	21(?) dec. 76	
	Maria Magdalena van Waardenburg huisvrouw van Monr. Jan Stenbergh	21 jun. 1776	
528	Graaf Adolf		
	K		
	Bij avond begraven Domine Maillard	22 dec. 1780	
	Hier kunnen (nog 2 lijken in)		
	De Heer Ojester Vandenhoog	apr. [1783]	
	Hier kunnen nog kinderen in		
	Rikm. Van der Does	1788	
	Juffrou Mos	1788	
	De Heer Giesendammer Onloesmaler	22 juni 1789	
	Het kind van Captijn Vischer	1791	
	De Heer Coerman	jan. 1791	
	De Meyrouw van der Nijsont	19 apr. 1792	
	De Fizele Doonie	juli 1793	
	Vrouwe Maria Fressa von Kleedg emalinne van den VryHeer Clements August von Spiegel		
	De Heer N. Elin	5 sept. 1793	
	Meyrouw de weduwe Elin geb.	2 dec. 1793	
	De Heer F. Effen (Effen?)	5 mart. 1794	
	*Juffer(?) Schilt (?) Schilt(?) Schilt(?)	dec. 1796	
	Prokur Schalf	juni 1797	
	Graf is vol		
	Meyrouw de weduwe P. Boogaert geboren Le Boullanger	29 aug. 1805	
	Juffrou Willemina van Wanen weduwe van de Heer Predikant Eyert Mol	23 juli 1806	
	De Heer Willem George Stadman gepene ... Luytenand Collo nelin dienst van t Koninkrijk Holland	27 mart. 1807	
	ingeplakt fokoblad: Kerkevelker op het Hoge Koor No 886		
	Anthoon Pieter Willem Stolk zoon van de Predikant J. Stolk	17 aug. 1807	
	De Heer E.C. Bedloo	27 mart. 1809	
	De Heer Willem Rose zoon van de Heer Willem Rose	18 nov. 1809	
	Vrouwe Ester Barbara de Talliers vrouw van de Heer OudMajor A. Robert	29 dec. 1809	
	Jongvrouwe Henrietta Isabelle Boogaert dochter van wijlen de Heer Paulus Marcus Boogaert	20 jan. 1810	
	Vrouwe S. (?) M. Bosveld weduwe van wijlen de Heer C.W. Heinsius in		
	Leyen Drossard tot Hilvarenbeek	12 juni 1810	
	Meyrouw Elisabeth Broekhuysen	25 mei 1815	
	Juffrouw Maria Scho nek weduwe van den Heer Jan Strickert	16 febr. 1816	
	De Wedide Heer Jan Stadthouder (-Jan?)	21 febr. 1817	
	De Heer Francois Daniel Vincent Comabe gepensioneerd Lt. Generaal	27 mart. 1817	
	E vol		
	Het zoontje van de Hoogwegeboren Heer Vincent Adriaan Boesses (Boesses?) genaamd Ernest Emile Boesses (Boesses?)	5 aug. 1818	
	Cornelis Hendrik de Munnick echtgenoot van Eliza Bostook	24 mei 1826	
	Dyna Theysen echtgenote van Staven Verburgh	9 dec. 1826	
	Jobanna Scherpenhuyzen	6 mart. 1827	
	Andries Zeger de Munnick zoontje van wijlen Cornelis Hendrik de Munnick	26 mart. 1827	
	Jobanna Elisabeth van Eynden ongetruwde dochter van wijlen Jacob van Eynden	29 dec. 1827	
	P. Pook van Bagge	31 dec. 1827	
529	Graaf Adolff		
	K		
	*Op dit graf zijn in 1826 nieuwe zwalpen op de Ingang gemaakt en daarvoor betaald f 5,-		

MEMO-project

-

Nieuwsbrief (van de Stevenskring)

-

Extra informatie

In het koor is een gedenkplaat voor Adolf aangebracht, voor de restauratie van 1948-1969 op de oostwand, nu op de zuidwand Van Schevichaven, De St Stephenskerk te Nijmegen 1900, pg 75 - 77

In het koor ligt eveneens begraven de tweentwintigjarige vorst Adolf van Nassau-Siegen, derde zoon van Jan, graaf van Nassau-Siegen en van Magdalena van Waldeck, geboren in 1582. Als gouverneur van Nijmegen trok hij den 7 Nov. 1608 met 350 ruiters uit, teneinde brandschattingen in het Luxemburgsche in te vorderen. Op den terugtocht werd hij des nachts, nabij Xanten, door een afdeeling van 768 ruiters uit de bezetting van Rijnberg overvallen. Ongeharnast, met groote onversaagdheid in de vijandelijke drommen doorgedrongen zijnde, werd de Graaf door tal van wonden doorboord en sneuvelde te midden der overwinning. Zijn dood werd bloedig gewroken. Indien men de geschiedschrijvers mag gelooven, zouden er slechts zes zwaar gewonde Duitschers en één sergeant van de geheele vijandelijke macht zijn overgebleven. Graaf Adolfs' lijk werd naar Nijmegen teruggebracht en daar „met heerlijke staatsie” begraven. Het raadsignatenboek van dat jaar ontbreekt; in het stedelijk rekenboek wordt geen woord gerept van deze begrafenis, die of door het land of door de familie betaald werd. ¹⁾ In het kerkrekenboek van 1608 vindt men onder de ontvangsten: „Ein erffgrafft voir syn G(enade) graeff Adolf, utt den huysen van Nassau, op het hoechkoor, voer f 150” en onder de uitgaven: „Betalt den dodegrever voir het voeren van die steen aen graeff Adolffs grafft, ende die aerde daer uth comende uth die kerck the voeren ende te slechten; die plancken tot die bancken [daar de heeren op zouden zitten, die de begrafenis bijwoonden] verbruyckt in die kerck te draeghen, ende sement ende steen te vervueren f 3.” Dat was al, wat de kerk, de stad en de provincie over hadden voor den heldhaftigen jongeling, die zijn jeugdig leven liet voor ons vaderland. Uit het register der grafsteden ziet men, dat „Graaff Adolff” werd bijgezet in het graf n°. 886. Dit ligt midden in het eind van het koor en is bedekt met een gele zandsteen zerk, waarin een kruisje in elken hoek en een in het midden gebeiteld aantoonen, dat deze steen oorspronkelijk vóór of op een altaar lag. Eenig grafscript vond men niet noodig, er op aan te brengen.

Tot 1740 schijnt de graaf in dien kelder gelegen te hebben „alone in his glory”. Toen werd de groeve veranderd in „de Kerkekelder op het Hogekoor,” waarin elk, die wilde zich een tijdelijke rustplaats kon huren. De eerste die er in werd bijgezet, was de commies (militaire intendant) Winterkamp, in 1740, op hem volgden allerlei officieren, adellijke en niet-adellijke dames, de Fransche predikant Maillard de Pleinchamps (1780), alsmede

¹⁾ Van Hasselt, Geld. Maandwerk I bl. 497 geeft een opgave van de kosten gemaakt door een commissie uit den Arnhemschen Magistraat gedeputeerd, om bij deze uitvaart tegenwoordig te zijn, 21 Nov. 1608.

een „orlosimaker.” De laatste bijzetting had daar plaats 29 Dec. 1827: dat was de vijf-en-veertigste. Het spreekt van zelve, dat dit kerkelijk akel'dama meermalen moet geleegd zijn, en dat daarbij graaf Adolfs beenderen met de andere naar het knekelhuis en van daar naar een algemeenen kuil verhuisden.

Foto's

gedenkplaat 1901

Toegeschreven aan Jan Antonisz. van Ravesteyn (ca. 1572-1657) (Rijksmuseum, Amsterdam)